

Biblioteksplan

Valdemarsviks kommun 2025-2028

Innehållsförteckning

Tillsammans för ett levande bibliotek	5
Bibliotek för alla.....	7
Folkbibliotekets barn- och ungdomsverksamhet.....	9
Skolbiblioteken i Valdemarsviks kommun.....	11
Uppföljning och utvärdering	11

Inledning

Valdemarsviks bibliotek ingår i Götabibliotekens samarbete.

Götabiblioteken består av folkbiblioteken i Östergötland och Tranås kommun som omfattar 47 bibliotek och 3 bok- och biblioteksbussar. Götabiblioteken har gemensamt biblioteksdatasystem, webbsida, e-tjänster, medieförsörjning och transporter.

Götabiblioteken har etablerade samarbeten kring demokratifrågor, digital delaktighet och tillgänglighet. Biblioteken samverkar kring läsfrämjande, litteratur, folkbildning, programverksamhet och bibliotekens prioriterade målgrupper.

Götabibliotekens utgångspunkt är jämlik biblioteksservice för invånare i hela Östergötland och Tranås kommun. Målbilden är ett hållbart och demokratiskt samhälle där alla når sina drömmar.

Detta når biblioteken genom att

- guida, främja utbyte av tankar, kreativitet, idéer, dialog och skapa möjligheter för människor.
- förverkliga demokratin i vardagen genom förståelse för invånarnas och samhällets behov, förväntningar och förutsättningar.
- möjliggöra samverkan mellan samhällets olika aktörer i syfte att skapa förutsättningar för utveckling.
- tillgängliggöra och möjliggöra digital användning för alla.

För Götabiblioteken är Biblioteksutveckling Östergötland en resurs som initierar samverkan, förändringsprocesser, främjar erfarenhetsutbyte och genomför kompetenshöjande insatser. Biblioteksutveckling Östergötland samordnar drift och utveckling av gemensamma bibliotekstjänster samt leder nätverk inom Götabiblioteken.

VÄDRET ÄR KALLT
MEN ÄNDÅ RÄTT SÅ BALLT
VI SKOBBENTAR EN PROMENAD
OCH FIKAR PÅ VARM GODCHOKLAD
LEKER I LÖVHÖGAR MED STENAR
MEN ÄVEN EN MASSA GRENNAR
VÄRVA SKOJA VI VI GST
DET VAR EN KVIST
BÄREN ÄTS AV ÄLGEN
NUTAR VI FART MOT KELSEN
DÄR VI HUSSET MYSA
OCH GLIPPER ATT FRYSA
FÖR BRASAN BRINER
OCH KATTEN SPINNER
I TÄNDER VÅRA LUVS
I VÅRT LILLA HUS
DÄR DET KVÄN SPRINGER EN LITEN MUS
VI SKRIKER MED VÅR RÖST
KVÄR RÖST HÖST

Tillsammans för ett levande bibliotek

Valdemarsviks bibliotek är en plats för berättelser, möten och lärande. Med ett huvudbibliotek i Valdemarsvik, en filial i Gusum och ett integrerat folk- och skolbibliotek i Ringarum finns biblioteket nära invånarna, oavsett ålder eller livssituation. Biblioteken är öppna mötesplatser där kultur, kunskap och gemenskap står i centrum.

Biblioteket är en central aktör i kommunens arbete för ett rikt kulturliv, ökad kunskap och bättre folkhälsa. Genom ett brett utbud, satsningar på digital kompetens och varierad programverksamhet bidrar biblioteket till ett inkluderande och hållbart samhälle där alla kan delta på lika villkor. I samarbete med skolor, förskolor, föreningar, studieförbund och civilsamhälle skapas meningsfulla möten som stärker både individ och samhälle.

Bibliotekslagen (SFS 2013:801, 6§) fastställer rätten till fri tillgång till information, ett allsidigt och kvalitativt medieutbud samt tillgänglighet för alla. Skolbiblioteket omfattas av skollagen, som betonar dess betydelse för elevernas språkutveckling, informationskompetens och källkritik.

Denna biblioteksplan gäller för perioden 2025–2028 och anger inriktning, mål och utvecklingsområden för folk- och skolbiblioteken i kommunen. Planen utgör ett verktyg för att samla resurser, säkerställa likvärdighet och möta framtida behov med människan i centrum, litteraturen som kraft och biblioteket som en levande mötesplats för alla.

Mål

- Valdemarsviks bibliotek ska aktivt delta i och utveckla samarbetet inom Götabiblioteken för att säkerställa ett brett och tillgängligt medieutbud, gemensam kompetensutveckling och effektivt resursutnyttjande.
- Valdemarsviks bibliotek ska vara en synlig, positiv och tillgänglig samarbetspartner för civilsamhälle, föreningsliv och kommunala verksamheter i syfte att erbjuda ett varierat utbud.
- Valdemarsviks bibliotek ska bidra till digitalisering för hållbar utveckling genom att stärka invånarnas kompetens i informationssökning, källkritik och användning av digitala tjänster.

Bibliotek för alla

Biblioteket har en central roll i samhället, där platsen och verksamheten är öppen för alla. Det är en demokratisk arena där alla ska ha möjlighet att ta del av information, litteratur, kunskap och kultur.

Att biblioteket är för alla innebär också, för att skapa verklig jämlikhet, att verksamheten ska anpassas med hänsyn till olika förutsättningar och behov. Anpassningarna består i stor del i tillgänglig media, samt anpassning av lokalerna. Bibliotekslagen lyfter fram särskilt prioriterade grupper, både barn och vuxna, som biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet.

Personer med funktionsnedsättning

Funktionsnedsättning är ett brett begrepp. Det kan röra sig om fysiska variationer eller psykiska hinder och diagnoser. Biblioteket ska erbjuda anpassad media och utforma lokalen efter olika behov.

För en mer detaljerad genomgång av bibliotekets arbete med tillgänglighet, se separat tillgänglighetsplan.

Nationella minoriteter

De nationella minoriteterna definieras i §2 i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Sverige har fem nationella minoriteter, samer som också är ett urfolk, romer, tornedalingar, sverigefinnar, och judar. Minoritetsspråken, samiska, romani, meänkieli, finska, och jiddisch är inkluderade i §4.

Personer med annat modersmål än svenska

Dessa är individer som i första hand lärt sig tala ett annat språk under sin uppväxt.

Mål

- Valdemarsviks bibliotek ska uppmärksamma och synliggöra de nationella minoriteternas språk och kultur.
- Valdemarsviks bibliotek ska vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Genom anpassade medier, fysisk tillgänglighet och stödjande teknik samt nå ut till de personer som har ett behov av, men inte fysiskt kan ta sig till biblioteket.
- Valdemarsviks bibliotek ska tillhandahålla medier på andra språk än svenska, fysiska såväl som digitala.

Folkbibliotekets barn- och ungdomsverksamhet

Biblioteken i Valdemarsviks kommun har ett särskilt ansvar att främja barn och ungas språkutveckling och väcka läslust, i enlighet med bibliotekslagen (SFS 2013:801, 8 §). Barnkonventionen utgör en grund för verksamheten, där barnets rätt till språk, kultur och identitet tydligt uttrycks i artiklarna §2, §3, §6 och §12.

För att nå ut till alla barn erbjuder biblioteken litteratur i olika format, språk och nivåer, både fysiskt och digitalt. Genom läsfrämjande aktiviteter, inspirerande program, skapande verksamhet och digitala resurser stärks barnets språk, fantasi och kreativitet. Genom god samverkan med BVC, förskolor, skolor och vårdnadshavare skapas långsiktiga förutsättningar för att stärka barns språkutveckling och etablera ett livslångt intresse för läsning och berättelser.

Biblioteken ska vara platser där alla barn känner sig välkomna och inkluderade. Med barnets perspektiv i fokus utformas verksamheten så att den är relevant, tillgänglig och meningsfull. Genom att erbjuda aktiviteter som främjar både kreativitet, fantasi och lärande skapas förutsättningar att utforska, uttrycka sig och utvecklas i sin egen takt.

Mål

- Valdemarsviks bibliotek ska främja barn och ungas språkutveckling, läsglädje och fantasi genom att erbjuda ett varierat medieutbud i olika format och på olika språk.
- Valdemarsviks bibliotek ska erbjuda programverksamhet som stärker barn och ungas fantasi, kreativitet, språk och kulturella identitet med målgruppens perspektiv i fokus.
- Valdemarsviks bibliotek ska bygga förtroendefulla relationer med barn och unga som bidrar till att biblioteket upplevs som en trygg, öppen och meningsfull plats att vara på.

Skolbiblioteken i Valdemarsviks kommun

Alla elever har rätt till skolbibliotek vilket slås fast i Skollagen (2010:800). Ett skolbibliotek är mer än en samling böcker; det är en levande verksamhet med ett brett, målgruppsanpassat utbud av både tryckta och digitala medier. Här finns resurser som stöttar både lärare och elever vilket bidrar till att göra lärandet mer tillgängligt, inspirerande och meningsfullt.

Precis som folkbiblioteken är skolbiblioteken en del av det allmänna biblioteksväsendet och omfattas av Bibliotekslagen (SFS 2013:801, 2 §).

Skolbibliotekens uppdrag är att främja det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling, fri åsiktsbildning och att väcka intresse för litteratur, bildning samt kultur i alla dess former. Skolbiblioteken har också en särskilt viktig roll i att främja läsning och stärka elevernas medie- och informationskompetens.

I Valdemarsviks kommun ansvarar varje rektor för skolbibliotekets verksamhet medan folkbiblioteket fungerar som samarbetspartner i läsfrämjande och pedagogiskt arbete. I Ringarum finns ett integrerat folk- och skolbibliotek medan övriga skolor anpassar verksamheten efter lokala förutsättningar. Ett strukturerat samarbete mellan skolbibliotek och folkbibliotek möjliggör effektiv resursanvändning samt stärker både undervisningen och bibliotekets roll som kulturell och kreativ arena.

När kompetens, resurser och mediebestånd samordnas uppstår positiva synergieffekter som gynnar både elevernas lärande och bibliotekets funktion som mötesplats för kultur och kreativitet. Ett skolbibliotek ska vara en aktiv, relevant och inspirerande kunskapsmiljö. En plats där elevernas läs- och språkutveckling stöttas, där deras nyfikenhet får växa och där de får verktyg att förstå och förhålla sig till en alltmer komplex informationsvärld.

Mål

- Skolbiblioteken ska vara placerade på den egna skolenheten och bemannas så att verksamhetens mål kan uppfyllas, för att säkerställa en likvärdig och hållbar skolbiblioteksverksamhet.
- Skolbiblioteken ska aktivt samverka med folkbiblioteken för att optimera resurser, mediebestånd och kompetens vilket stärker skolans undervisning och bibliotekets kulturella roll.
- Skolbiblioteken ska fungera som kulturella nav inom skolan genom att tillgängliggöra litteratur, berättelser och skapande aktiviteter som stimulerar fantasi, kreativitet och kritiskt tänkande.

Uppföljning och utvärdering

Biblioteksplanen är ett strategiskt verktyg som ska vägleda utvecklingen av både folk- och skolbibliotek i Valdemarsviks kommun. För att säkerställa att planens mål och inriktningar omsätts i praktiken följs arbetet upp löpande.

Uppföljning sker som en del av bibliotekets kontinuerliga utvecklingsarbete och redovisas årligen i verksamhetsberättelser. Arbetet utvärderas genom reflektion i personalgruppen, dialog med besökare och samverkansparter, samt genom analys av statistik, nyckeltal och insatser kopplade till planens målområden.

När planens giltighetstid löper ut ansvarar Valdemarsviks bibliotek för att påbörja processen med att ta fram en ny biblioteksplan. Det arbetet ska utgå från tidigare erfarenheter, genomförda utvärderingar och de förändrade behov som finns i kommunen och samhället i stort.

VALDEMARSVIKS
KOMMUN